

УДК 340.12:342.51-028.27

ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

В'ячеслав ПОЛІТАНСЬКИЙ,

кандидат юридичних наук,
асистент кафедри теорії держави і права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
начальник відділу координації правових досліджень
Національної академії правових наук України

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена дослідженню українського досвіду впровадження електронного урядування. Встановлено, що електронне урядування є одним із необхідних факторів розвитку інформаційного суспільства та побудови української демократичної держави, оскільки спрощує процедури отримання громадянами послуг, полегшує доступ до потрібної їм інформації, а також сприяє відкритості та прозорості органів державної влади і місцевого самоврядування. Вперше поетапно та хронологічно проаналізовано нормативно-правову базу України з питань упровадження електронного урядування. Зроблено висновок про те, що концептуальні, стратегічні та адміністративно-правові засади впровадження електронного урядування в Україні були закладені ще з 1992 році, саме з цього часу законодавче забезпечення електронного урядування є одним з основних завдань в Україні.

Ключові слова: електронне урядування, інформаційне суспільство, держава, онлайн-послуги, законодавство, цивілізація, інформаційно-комунікаційні технології.

LEGAL VIEWS ON UKRAINIAN EXPERIENCE IMPLEMENTATION OF THE ELECTRONIC GOVERNANCE

Viacheslav POLITANSKYI,

PhD of Law, Assistant at the Department of Theory of State and Law of Yaroslav Mudryi National Law University,
Head of the Department for Coordination of Legal Studies of National Academy of Legal Sciences of Ukraine

SUMMARY

The article is devoted to the study of Ukrainian experience in implementing electronic governance. It has been established that electronic government is one of the necessary factors for the development of the information society and the building of a democratic state in Ukraine, since it simplifies procedures for obtaining services by citizens, facilitates access to the information they need, as well as contributes to the openness and transparency of public authorities and local authorities. municipality. For the first time - a step-by-step and chronological analysis of the regulatory framework of Ukraine on the implementation of electronic governance. It is concluded that the conceptual, strategic and administrative principles of the implementation of electronic government in Ukraine were laid down since 1992, since since then the legislative provision of electronic government processes is one of the key issues in Ukraine.

Key words: electronic government, information society, state, online services, legislation, civilization, information and communication technologies.

REZUMAT

Articolul este dedicat studiului experienței ucrainene de introducere a controlului electronic. S-a constatat că e-governare este unul dintre factorii esențiali în dezvoltarea societății informaționale și construirea de stat democratic ucrainean, deoarece simplifică procedura de cetățeni a serviciilor, accesul facil la informațiile pe care le doresc, și, de asemenea promovează deschiderea și transparența autorităților publice și a autonomiei locale. Pentru prima dată într-un cadru reglementar și juridic analizat în etape și cronologic al Ucrainei privind introducerea controlului electronic. Se concluzionează că bazele conceptuale, strategice și administrativ-juridice ale introducerii de e-governare în Ucraina au fost stabilite din 1992, din acel moment dispoziția legislativă a e-governare este una dintre problemele majore în Ucraina.

Cuvinte cheie: management electronic, societate informațională, stat, servicii on-line, legislație, civilizație, tehnologii informaționale și de comunicare.

Постановка проблеми. Розвиток молодшої української держави, особливо в умовах політичної, економічної та воєнної нестабільності, вимагає використання оптимальних форм державного управління, які, з однієї сторони, задовольняли би потреби випереджаючого розвитку суспільства, а з іншої – могли бути реалізовані за сучасних реалій. З огляду на це особливої уваги потребує така форма організації державного управління та влади, як електронне урядування. Крім того, у вітчизняній науці недостатньо

приділено уваги питанню дослідження українського досвіду впровадження електронного урядування.

Актуальність теми дослідження. Дослідження українського досвіду впровадження електронного урядування дозволить проаналізувати правильність дій минулих років та по-новому поглянути на існуючу ситуацію, що, можливо, потребує переосмислення значення й структури українського електронного урядування, оскільки саме аналіз багаторічного досвіду впровадження електронного

урядування покаже реальний рівень його розвитку та здійснення в Україні.

Стан дослідження. Здійснення дослідження та аналізу українського досвіду впровадження електронного урядування є непростим, що пояснює його недостатню наукову дослідженість. Окремі аспекти цього питання, у той чи інший спосіб досліджували такі закордонні й вітчизняні вчені, як: Z. Laszlo, R. Poirier, M. Porat, D. Riesman, S. Crawford, В.С. Авдонин, О.А. Баранов, І.Г. Бондар, М.С. Вершинин, В.П. Горбулін, М.С. Демкова, С.В. Дзюба, В. Єжунінов, А.В. Єфанов, І.Б. Жилияєв, В.Г. Іванов, Т.Є. Кагановська, Е.Л. Клепєць, І.В. Клименко, П.С. Клімушин, С.Ю. Коваленко, М.Г. Любарський, В.В. Марченко, В.П. Новосад, С.К. Полумієнко, Т.В. Попова, І.А. Рубан, Р.Г. Селівєрстов, А.І. Семенченко, Ю.П. Сурмін, В.Ю. Степанов, Ю.І. Цєков, С.А. Чукут, М.Я. Швець, Р.В. Юринєць та інші.

Мета і завдання статті полягають у дослідженні та аналізі українського досвіду впровадження електронного урядування на основі дослідження та узагальнення існуючого масиву напрацьованих провідних, закордонних та вітчизняних науковців і вчених, а також у поетапному розкритті змісту нормативно-правової бази України з питань упровадження електронного урядування, починаючи з моменту становлення України як незалежної держави, і аж до сьогодні.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні електронне урядування є одним із головних пріоритетів розвитку багатьох демократичних країн світу. В умовах постійного зменшення ресурсів та соціально-економічної кризи, за одночасної потреби підвищувати ефективність роботи електронне урядування є вкрай необхідне. На жаль, в Україні розвиток електронного урядування протягом останніх років характеризується дуже низькими темпами. Натомість потрібно констатувати, що нарешті в Україні настав час, коли керівництво держави та влада на місцях усвідомили необхідність широкого запровадження електронного урядування [1, с. 199–100].

За словами провідного українського вченого Т.Є. Когановської, критично оцінити стан розвитку електронного урядування в Україні досить непросто, адже не існує загальноприйнятих критеріїв моніторингу успішності його розвитку. Сучасний стан розвитку електронного урядування в нашій державі характеризується певними позитивними зрушеннями. Зокрема, на сьогодні створено початкову нормативну базу для розвитку електронного урядування, сформовано його основні принципи, визначено пріоритети електронного урядування, окреслена базова концепція подолання труднощів та встановлення термінів виконання намечених заходів [2, с. 177].

Нормативно-правове закріплення є одним з основних видів забезпечення електронного урядування, з якого і повинно починатись його впровадження. Саме тому, незважаючи на різні підходи в національних концепціях і стратегіях до процесу розвитку електронного урядування, воно передбачає розробку системи нормативно-правових документів, що регламентують діяльність та взаємовідносини в цій сфері.

Вітчизняна нормативно-правова база електронного урядування включає в себе низку законів, Указів Президента України, розпоряджень та постанов Кабінету Міністрів України, а також галузевих нормативних документів.

Початком історичного розвитку електронного урядування в Україні можна вважати прийняття Закону «Про інформацію» від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ, яким були закладені концептуальні засади державної політики у сфері інформаційних відносин та інформаційного суспільства. Так, уперше були проголошені принципи інформаційних відносин (ст. 2): 1) гарантованість права на інформацію;

2) відкритість, доступність інформації, свобода обміну інформацією; 3) достовірність і повнота інформації; 4) свобода вираження поглядів і переконань; 5) правомірність одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації; 6) захищеність особи від втручання в її особисте та сімейне життя [3]. Дані принципи в більшій мірі є фундаментальними засадами організації електронного урядування.

Із цього приводу правильною є думка Марченко В.В. стосовно того, що проголошення фундаментального права людини на інформацію стало важливим кроком у напрямку розроблення механізмів надання та отримання публічних адміністративних послуг, у тому числі за допомогою електронних засобів [4, с. 41–42].

У 1995 році було створено Національне агентство з питань інформатизації при Президентові України, яке займалось впровадженням єдиної державної політики інформатизації та забезпеченням національних інтересів у цій сфері [5].

Наступним кроком у напрямку впровадження електронного урядування в Україні є прийняття в 1996 році Закону України «Про звернення громадян», у ст. 23 якого закріплюється, що громадяни можуть звернутися до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органу місцевого самоврядування з електронними петиціями через офіційний веб-сайт органу, якому вона адресована, або веб-сайт громадського об'єднання, яке здійснює збір підписів на підтримку електронної петиції [6].

У 1998 році був прийнятий Закон України «Про Національну програму інформатизації», що визначає стратегію розв'язання проблеми забезпечення інформаційних потреб та інформаційної підтримки соціально-економічної, екологічної, науково-технічної, оборонної, національно-культурної та іншої діяльності у сферах загальнодержавного значення. Зі змісту цього закону випливає, що інформатизація становить комплекс взаємопов'язаних окремих завдань (проектів) інформатизації, спрямованих на реалізацію державної політики та пріоритетних напрямів створення сучасної інформаційної інфраструктури України [7].

Наступним кроком у напрямку розвитку електронного урядування в Україні є видання в 2000 році Президентом України указу «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні», в якому було конкретизовано, яким чином потрібно забезпечити надання інформаційних послуг урядовими структурами. Цей указ зобов'язав Кабінет Міністрів України забезпечити встановлення до кінця 2000 р. порядку оприлюднення інформації про діяльність органів державної влади України та завершення створення веб-сторінок центральних органів виконавчої влади [8].

У 2002 році на засіданні Міжвідомчої комісії з питань інформаційної політики й інформаційної безпеки при Раді національної безпеки й оборони України було запропоновано започаткувати довгострокову програму під умовною назвою «Електронна Україна», в рамках якої передбачалися заходи щодо формування завершеної нормативно-правової бази в цій сфері. Ця програма являла собою впровадження програми «Еurore», («Електронна Європа»), затвердженої Європейською комісією.

Метою програми «Електронна Україна» було: впровадження та використання новітніх інформаційно-телекомунікаційних технологій для задоволення інформаційних потреб громадян, суспільства та держави; забезпечення розвитку національної складової глобальної мережі Інтернет і створення умов для широкого доступу фізичних та юридичних осіб до інформаційних ресурсів національних і глобальних мереж; удосконалення механізму інформацій-

но-аналітичного забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування; забезпечення доступу громадян до інформації про діяльність органів державної влади; надання органами державної влади інформаційних послуг фізичним та юридичним особам. Крім того, програма складалася їх двох етапів: 2005–2007 та 2008–2012 роки. Згодом ця програма переросла у проект Закону про Загальнодержавну програму «Електронна Україна» на 2005–2012 роки, але, на жаль, цей закон залишився тільки на рівні проекту [9].

Не менш важливим документом серед інших нормативно-правових актів, які регулюють правовідносини у сфері електронного урядування, є Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» від 4 січня 2002 року № 3. Відповідно до неї оприлюднення в мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади здійснюється з метою підвищення ефективності та прозорості діяльності цих органів шляхом упровадження та використання сучасних інформаційних технологій для надання інформаційних та інших послуг громадськості, забезпечення її впливу на процеси, що відбуваються в державі [10].

Також неможливо не згадати, що в цьому ж році був виданий Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади», в якому йдеться про обов'язковість ведення органами державної влади та органами місцевого самоврядування веб-сторінок та оперативного розміщення на них офіційної інформації про діяльність відповідних органів, виконання програм, планів, чинних та скасованих нормативно-правових актів, форм і зразків документів, архівної та іншої інформації [11].

Згодом, 24 лютого 2003 року була прийнята Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний Уряд», відповідно до якої передбачалося створити належні нормативно-правові засади функціонування системи «Електронний Уряд» та забезпечити умови для більш швидкого й доступного надання інформаційних послуг громадянам та юридичним особам шляхом використання електронної інформаційної системи «Електронний уряд». Вона, у свою чергу, забезпечує взаємодію органів виконавчої влади між собою, з громадянами та юридичними особами на основі сучасних інформаційних технологій та інтегрує державні електронні інформаційні ресурси і системи в єдиний веб-портал органів виконавчої влади [12].

Також у цьому році були прийняті два не менш важливі закони для розвитку електронного урядування в Україні. Першим є Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг», що встановлює основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів [13]. Другим є Закон України «Про електронний цифровий підпис», який визначає правовий статус електронного цифрового підпису та регулює відносини, що виникають у разі використання електронного цифрового підпису [14].

У 2004 році були прийняті такі постанови Кабінету Міністрів України, як: «Про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів» [15], що визначає порядок формування і користування Національним реєстром електронних інформаційних ресурсів та ведеться з метою запровадження єдиної системи обліку електронних інформаційних ресурсів держави і формується з використанням новітніх досягнень у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій; «Про Центральний засвідчувальний орган» [16]; «Про Порядок застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами

місцевого самоврядування, під-приємствами, установами та організаціями державної форми власності» [17]; «Про Типовий порядок здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади» [18].

У 2005 році був прийнятий Указ Президента України «Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій». Кабінет Міністрів України відповідно до цього указу повинен був забезпечити організацію роботи з надання юридичним та фізичним особам адміністративних послуг на основі використання електронної інформаційної системи «Електронний уряд»; спрощення порядку державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності, які діють в інформаційній сфері, подання ними звітності про свою діяльність, створення умов для митного оформлення товарів, упровадження системи приймання та видачі відповідних документів із використанням глобальної інформаційної мережі Інтернет та електронного цифрового підпису [19].

Наступним кроком у напрямку впровадження електронного урядування в Україні є прийняття в 2007 році Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки», що став найважливішим документом в інформаційно-технологічній сфері [20].

Згодом, в 2010 році Кабінетом Міністрів України було прийнято розпорядження «Питання реалізації пілотного проекту впровадження технологій електронного урядування», для виконання якого в 2010 році відкрито Національний центр підтримки електронного урядування, метою створення якого є забезпечення координаційно-організаційної, дослідницько-експертної, технологічної, навчально-методичної, консультативної, просвітницької підтримки органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, бізнесу, громадських організацій і громадян із впровадження та застосування технологій електронного урядування [21].

Також в 2010 році було прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні», метою якого є розвиток інформаційного суспільства, котре визначено як орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на формування інноваційної моделі розвитку високотехнологічного суспільства, в якому кожен громадянин має можливість створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися та обмінюватися ними, щоб дати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал для забезпечення особистого і суспільного розвитку та підвищення якості життя. Головним надбанням упровадження даної концепції має стати розвиток системи електронного урядування [22].

Відповідно до цієї концепції виділено три етапи розвитку електронного урядування в Україні: I етап 2011–2012 рр.; II етап 2013–2014 рр.; III етап – 2015 р. Кінцевий термін дії цієї концепції узгоджений з кінцевим терміном дії «Концепції розвитку інформаційного суспільства», яка втілена в Законі України «Про основні засади розбудови інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» [20], що є абсолютно коректним, оскільки електронне урядування є однією з базових технологій інформаційного суспільства.

У 2011 році було прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні», що мав на меті: створити інтерактивну систему проведення оцінки електронної готовності України; ввести в експлуатацію Державну інформаційну систему електронних звернень громадян; забезпечити функціонування Державної інформаційної системи електронних звернень громадян; забезпечити модернізацію пілотної версії Єдиного державного порталу адміністративних послуг; забезпечити впровадження в промислову експлуатацію

автоматизованої системи «Єдине вікно подання електронної звітності» тощо [23].

Також 2011 рік ознаменувався прийняттям Закону України «Про доступ до публічної інформації», що встановив важливий обов'язок розпорядників інформації – оприлюднювати інформацію про: нормативно-правові засади їх діяльності; нормативно-правові акти, що ними прийняті; проекти своїх рішень; перелік та умови отримання послуг, що надаються цими розпорядниками, форми і зразки документів, правила їх оформлення. Цей Закон встановлює, що доступ до інформації забезпечується шляхом систематичного й оперативного оприлюднення інформації, серед іншого, на офіційних веб-сайтах у мережі Інтернет [24].

У цьому ж році Україна приєдналася до міжнародної Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд», спрямованої на підвищення рівня відкритості та прозорості державного управління, залучення громадськості до формування і реалізації державної політики, подолання корупції та впровадження нових інформаційних технологій для покращення державного управління. З цього часу урядом було здійснено низку практичних кроків у напрямі її реалізації в Україні, серед яких можна назвати затвердження у квітні 2012 року національного плану дій з впровадження в Україні цієї Ініціативи, що був розроблений спільно із представниками інститутів громадянського суспільства [25]. Для реалізації запланованих заходів було утворено Координаційну раду з питань реалізації в Україні Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» та Міжнародну раду представників міжнародних організацій та інституцій.

У 2012 році розпорядженням Кабінету Міністрів України також було схвалено Концепцію створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів. Дана система, як зазначалося, мала стати головною складовою частиною електронного урядування для України [26]. Метою Концепції є формування підходів до створення, впровадження та функціонування системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів, що забезпечує передачу необхідних даних за запитами в автоматичному режимі, оновлення первинних даних у разі їх зміни, пошук та узагальнення необхідної інформації в разі взаємодії державних органів.

У 2013 році була розроблена Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні, яка визначає мету, базові принципи, стратегічні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні, завдання, спрямовані на їх досягнення, а також основні напрями, етапи й механізми реалізації цієї Стратегії з урахуванням сучасних тенденцій та особливостей розвитку України в перспективі до 2020 року [27].

В цьому ж році постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2013 р. № 958 було затверджено положення «Про Державну інформаційну систему електронних звернень громадян», що призначена для подання громадянами до органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування звернень у формі електронних документів, забезпечення оперативного контролю з боку громадян за розглядом їх звернень, ведення органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування обліку звернень та контролю за вирішенням порушених у них питань [28].

Далі у практиці розвитку електронного урядування в Україні слід відзначити утворення в 2014 році Державного агентства з питань електронного урядування України як центрального органу виконавчої влади шляхом перейменування колишнього Державного агентства з

питань науки, інновацій та інформатизації України [29]. Крім того, було утворено спеціальну Робочу групу з розробки урядової політики у сфері розвитку електронного урядування при Віце-прем'єр-міністрові України та Міністрові регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [30].

Водночас державне агентство з питань електронного урядування України налагодило зв'язок з Естонією, Латвією, Польщею, представниками Європейської комісії та Європейського парламенту, які займаються інноваційними розробками та впровадженням електронного урядування в країнах-членах Європейського Союзу [31].

У січні 2015 року Президент України видав Указ № 5/2015 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020», де в розділі 3 «Дорожня карта та першочергові пріоритети реалізації Стратегії», в рамках вектору руху безпеки зазначена Програма електронного урядування серед 62 інших реформ та програм розвитку держави. Метою цієї Стратегії є впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції. Задля цього рух уперед здійснюватиметься за такими векторами: вектор розвитку; вектор безпеки; вектор відповідальності; вектор гордості [32].

У цьому ж році Міністерством економічного розвитку і торгівлі України та Державним агентством з питань електронного урядування України представлено спільний план дій з впровадження та розвитку електронних послуг в Україні. Запровадження електронних послуг є надскладним завданням із двох причин: по-перше, електронні послуги – це вершина «айсбергу», для їх впровадження необхідно мати працюючу складну інфраструктуру; по-друге, запровадження електронних послуг передбачає реінжиніринг (оптимізацію) існуючих складних і надто бюрократичних процесів надання послуг державного управління та місцевого самоврядування [1, с. 101].

Що стосується 2017 року, то відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р розвиток електронного урядування визначено одним із першочергових пріоритетів реформування системи державного управління. Також у рамках реалізації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Україна має забезпечити комплексний розвиток електронного урядування відповідно до європейських вимог [33].

Перелічені нормативно-правові акти складають основу національного законодавства у сфері електронного урядування, однак цей перелік не є вичерпним і постійно оновлюється, що свідчить про високий темп розвитку електронного урядування в Україні. Саме тому в нашій державі існує досить велика кількість нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері інформаційних технологій. Проте значна частина з них потребує внесення змін та доповнень, оскільки тією чи іншою мірою не вони узгоджуються між собою.

Запровадження електронного урядування в Україні здатне змінити саму природу влади, забезпечуючи прозорість її діяльності. Крім того, запровадження технологій електронного урядування в нашій країні є вагомим фактором підвищення національної конкурентоспроможності сучасної держави, що сприяє прискореним темпам економічного зростання та поліпшує структуру національної економіки [34, с. 69]. Таке запровадження дозволить суттєво підвищити ефективність функціонування всіх гілок влади за рахунок підвищення рівня інформаційної підтримки їхньої діяльності на основі використання всієї накопленої інформації і більш динамічної організації

інформаційної взаємодії під час вирішення комплексних проблем управління суспільством.

Для подальшого розвитку електронного урядування в Україні потрібна, насамперед, трансформація державного управління, усунення зайвої бюрократизації та спрощення управлінських процедур. Важливим є подальший розвиток нормативно-правової бази з урахуванням світових стандартів. А головне – відмова від традиційних технологій, перехід на виключно безпаперові технології, принаймні в межах урядової взаємодії.

Висновки. Дослідивши та проаналізувавши хід подій у галузі інформатизації в Україні, а також різноманітні документи та матеріали, можна зробити висновок про те, що в цьому напрямку все ж таки здійснюються певні заходи. Можливо, не настільки інтенсивно, як в інших державах, але можна стверджувати, що через деякий час Україна також буде характеризуватися неабиякими здобутками в цій сфері. Крім того, явним стало те, що концептуальні, стратегічні та адміністративно-правові засади впровадження електронного урядування в Україні були закладені ще з 1992 року, саме з цього часу законодавче забезпечення процесів електронного урядування є одним з основних на шляху успішного впровадження елементів цієї системи в Україні.

Список використаної літератури:

1. Риженко О.В. Стратегічні пріоритети сучасного розвитку електронного урядування в Україні. Ефективність державного управління. 2015. Вип. 43. С. 99–103.
2. Кагановська Т.Є. Електронне урядування як форма державного управління в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку. Форум права. 2014. № 2. С. 176–182.
3. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ. За ред. від 21.05.2015 р. Відом. Верхов. Ради України. 1992. № 48. С. 650.
4. Марченко В.В. Електронне урядування в органах виконавчої влади: адміністративно-правові засади: монографія. Харків: Панов, 2016. 444 с.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Національне агентство з питань інформатизації при Президентові України» від 10.07.1995 р. № 505. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/en/505-95-%D0%BF>
6. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. Ст. 246.
7. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 р. № 74/98-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 27–28. Ст. 181.
8. Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» від 31.07.2000 р. № 928/2000 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/928/2000>
9. Проект Закону про Загальнодержавну програму «Електронна Україна» на 2005–2012 роки. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=5414&skl=5
10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» від 04.01.2002 р. № 3. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-p>
11. Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади» від 01.08.2002 р. № 683/2002. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/683/2002>
12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний уряд» від 24.02.2003 р. № 208. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/208-2003-p>
13. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36. Ст. 275.
14. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22.05.2003 р. № 852-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. № 36. Ст. 276.
15. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів» від 17 березня 2004 р. № 326. Офіційний вісник України. 2004. № 11. Ст. 665.
16. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Центральний засвідчувальний орган» від 28 жовтня 2004 р. № 1451. Урядовий кур'єр. 2004. № 214.
17. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності» від 28 жовтня 2004 р. № 1452. Урядовий кур'єр. 2004. № 214.
18. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Типовий порядок здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади» від 28 жовтня 2004 р. № 1453. Урядовий кур'єр. 2004. № 214.
19. Указ Президента України «Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій» від 20.10.2005 р. № 1497/2005. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1497/2005>
20. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки: Закон України від 9 січня 2007 р. № 537-У. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 12. Ст. 102.
21. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання реалізації пілотного проекту впровадження технологій електронного урядування» від 1 березня 2010 р. № 360. Офіційний вісник України. 2010. № 18. Ст. 806.
22. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 р. № 2250-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-p>.
23. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.09.2011 р. № 1014-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1014-2011-%D1%80>
24. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-УІ. Офіційний вісник України. 2011. № 10. Ст. 446.
25. Про схвалення плану дій із впровадження в Україні Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд». Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5.04.2012 р. № 220-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/220-2012-%D1%80>.
26. Про схвалення Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.09.2012 р. № 634-р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/634-2012-%D1%80>
27. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р. Урядовий кур'єр. 2013. № 105.
28. Про Державну інформаційну систему електронних звернень громадян: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2013 р. № 958. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/958-2013-p>
29. Про затвердження Положення про Державне агентство з питань електронного урядування України. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. № 492. URL: <http://dknii.gov.ua/polojennya>
30. Про Робочу групу з розробки урядової політики в сфері розвитку електронного урядування при Віце-прем'єр-мі-

ністрові України – Міністри регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: <http://etransformation.org.ua/pro-robochu-hrupu/>

31. У Держагенстві розповіли про труднощі впровадження е-урядування. URL: <http://icr.ua.org/u-derzhagenstvi-rozpozvili-pro-trudnoshhi-vprovadzhennya-e-uryaduvannya/>

32. Про Стратегію сталого розвитку «Україна 2020»: Указ Президента України № 5/2015 від 12.01.2015 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

33. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-p>

34. Бондар І.Г. Деякі питання удосконалення правової регламентації електронного урядування в Україні. С. 68–71.

ДОВІДКА ПРО АВТОРА

Політанський В'ячеслав Станіславович – кандидат юридичних наук, асистент кафедри теорії держави і права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, начальник відділу координації правових досліджень Національної академії правових наук України

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Politanskyi Viacheslav Stanislavovych – PhD of Law, Assistant at the Department of Theory of State and Law of Yaroslav Mudryi National Law University, Head of the Department for Coordination of Legal Studies of National Academy of Legal Sciences of Ukraine

slavik777tom@gmail.com

